

OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE MATEMATICĂ 2015
TESTELE DE SELECȚIE JUNIORI II ȘI III

ABSTRACT. Comments on several of the problems sat at subsequent Junior Selection Tests 2015.

Se adresează claselor V, VI, VII, VIII.

Data: 18 mai (fundarea, în 1642, a Montréal-ului) 2015.

Autor: Dan Schwarz, București.

Sweet child in time, you'll see the line;
Line that's drawn between Good and Bad.¹

0. INTRODUCERE

Aceste comentarii asupra Testelor de Selecție Juniori II și III (posterioare Testului I de la Olimpiada Națională 2015) reflectă, ca de obicei, opinia personală a autorului.²

Voi indica prin culoarea **roșie** eventualele erori, sau notațiile abuzive din enunțurile originale, și prin culoarea **verde** varianta de preferat (sau care lipsea din enunț sau soluție). Voi folosi în mod predilect și culoarea **albastră** pentru comentariile de natură personală.

1. AL DOILEA TEST DE SELECȚIE – JUNIORI

Subiectul (1). *Determinați toate numerele naturale N având un număr par de cifre, care au proprietatea că, dacă inserăm semnul înmulțirii exact la mijloc între cifrele lui N , rezultatul înmulțirii este un divizor al lui N . (De exemplu, 12 este un astfel de număr, pentru că $1 \cdot 2$ îl divide pe 12.)*

DAN SCHWARZ

Soluție. Fie $N = \overline{a_1 a_2 \dots a_n b_1 b_2 \dots b_n}$ un număr cu $2n$ cifre (deci cu $a_1 \geq 1$). Fie și $A = \overline{a_1 a_2 \dots a_n}$, $B = \overline{b_1 b_2 \dots b_n}$; prin ipoteză ni se dă

$$10^n A + B = N = kAB$$

pentru un anumit număr natural nenul k . Folosind **SFFT** (*Simon's Favourite Factoring Trick*), ajungem printr-o semi-factorizare convenabilă la expresia

$$(kA - 1)(kB - 10^n) = 10^n.$$

¹ Deep Purple – Child in Time <https://www.youtube.com/watch?v=PfAWReBmxEs>

² Enunțuri, soluții oficiale și rezultate, printre care componenta lotului restrâns, la http://ssmr.ro/files/onm2015/baraj_juniori_13.05.2015.pdf
http://ssmr.ro/files/onm2015/baraj_juniori_14.05.2015.pdf
http://ssmr.ro/files/onm2015/rezultate_baraj_15.05.pdf

Pentru $n = 1$ rezolvăm imediat $(kA - 1)(kB - 10) = 10$, cu A și B cifre nenule, pentru a obține $N \in \{11, 12, 15, 24, 36\}$.³

Pentru $n \geq 2$ avem $10^{n-1} \leq A < 10^n$ și $1 \leq B < 10^n$, așadar $1 < k < 10$. O discuție pe cazuri urmează.

- $k = 2$. Atunci $2 \cdot 10^{n-1} - 1 \leq 2A - 1 \mid 10^n$, deci $2A - 1 \leq 5^n$, forțând $n \leq 2$. Din $(2A - 1)(2B - 100) = 100$ obținem $N = 1352$.

- $k = 3$. Atunci $3 \cdot 10^{n-1} - 1 \leq 3A - 1 \mid 10^n$. Nu putem avea $3A - 1 = 10^n$, imposibil modulo 3. Nu putem avea $3A - 1 = 2 \cdot 10^{n-1}$, căci prea mic. Pentru

- $3A - 1 = 5 \cdot 10^{n-1}$ obținem $A = \frac{5 \cdot 10^{n-1} + 1}{3}$, $B = 2A$ (de exemplu, pentru $n = 2$ obținem $N = 1734$, iar pentru $n = 3$ obținem $N = 167334$). Astfel ajungem la o **primă** familie infinită de soluții.

- $k = 4$. Atunci $4 \cdot 10^{n-1} - 1 \leq 4A - 1 \mid 10^n$, deci $4A - 1 \leq 5^n$, imposibil.
- $k = 5$. Atunci $5 \cdot 10^{n-1} - 1 \leq 5A - 1 \mid 10^n$, deci $5A - 1 \leq 2^n$, imposibil.
- $k = 6$. Atunci $6 \cdot 10^{n-1} - 1 \leq 6A - 1 \mid 10^n$, deci $6A - 1 \leq 10^n$, fapt care forțează $6A - 1 = 10^n$, imposibil modulo 3.

- $k = 7$. Atunci $7 \cdot 10^{n-1} - 1 \leq 7A - 1 \mid 10^n$, deci $7A - 1 \leq 10^n$, fapt care forțează (ca mai sus) $7A - 1 = 10^n$. Aceasta conduce la $A = \frac{10^n + 1}{7} = B$,

cu singura condiție ca n să fie un multiplu impar al lui 3, pentru ca A și B să fie întregi (de exemplu, pentru $n = 3$ obținem $N = 143143$,⁴ în timp ce pentru $n = 9$ obținem $N = 142857143142857143$). În acest fel ajungem la o **secundă** familie infinită de soluții.

- $k = 8$ și $k = 9$ nu funcționează, căci forțează $kA - 1 = 10^n$, imposibil modulo 2 sau modulo 3.

Sumarizând, soluțiile sunt $N \in \{11, 12, 15, 24, 36\}$, valoarea sporadică izolată $N = 1352$, și cele două familii infinite descrise mai sus. $\square$

Remarcă. Problema are multe soluții – dintre care sunt ușor de "omis" una/alta, deci permite un punctaj pe scală extinsă. Deși mai laborioasă decât Problema 3 (care este o problemă "de idee", fără multe variațiuni posibile de scor), probabil că plasarea ei pe prima poziție este justificată, tocmai din cauza acestui evantai de posibilități.

Subiectul (2). Fie $a, b, c > 0$ astfel încât $a \geq bc^2$, $b \geq ca^2$ și $c \geq ab^2$. Determinați valoarea maximă a expresiei

$$E = abc(a - bc^2)(b - ca^2)(c - ab^2).$$

LUCIAN PETRESCU

³ Desigur, acestea sunt singurele numere de 2 cifre divizibile prin produsul cifrelor lor; vezi și Sloane's Encyclopaedia of Integer Sequences <https://oeis.org/A007602>.

⁴ Această soluție este **unică** pentru un caz foarte particular al acestei probleme, întrebare la concursul "Formula of Unity" 2014/2015 Runda I-a, Problema 6, clasa R8.

DAN SCHWARZ

COMENTARIILE 2015

Soluție. Printr-o imediată (și naturală) re-scriere obținem

$$E = abc(a-bc^2)(b-ca^2)(c-ab^2) = (ab-b^2c^2)(bc-c^2a^2)(ca-a^2b^2) \leq \left(\frac{\sum ab - \sum (ab)^2}{3} \right)^3.$$

Dar $\sum(ab - (ab)^2) \leq 3/4$, căci echivalent cu $\sum(ab - 1/2)^2 \geq 0$; egalitate se obține pentru $ab = bc = ca = 1/2$, adică $a = b = c = \sqrt{2}/2$, pentru care $\boxed{\max E = 1/64}$ (valoarea minimă este evident $\min E = 0$). De notat că universul problemei este un continuum cu interior nevid în $\mathbb{R}^3$. $\square$

Remarcă. Cam subțire ... dar cine știe ce scop anume a urmărit comisia de probleme?

Subiectul (3). Poate mulțimea numerelor naturale nenule fi partiționată în două *submulțimi*, astfel încât niciuna dintre *submulțimi* să nu conțină o progresie aritmetică infinită (de rație nenulă)?

DAN SCHWARZ

Soluție. $\boxed{\text{DA}}$. Se poate lua

$$A = \{1, 3, 4, 7, 8, 9, 13, 14, 15, 16, 21, \dots\},$$

$$B = \{2, 5, 6, 10, 11, 12, 17, 18, 19, 20, 26, \dots\},$$

adică, pentru cuvântul infinit $W = w_1 w_2 \dots w_k \dots = a b a^2 b^2 \dots a^n b^n \dots$, luând A mulțimea indicilor i pentru care $w_i = a$, iar B mulțimea indicilor j pentru care $w_j = b$. Deoarece termenii unei progresii aritmetice sunt egal spațiați, iar A și B conțin "găuri" oricât de lungi, argumentul care dă răspunsul este imediat. $\square$

Remarcă. Evident, pentru progresii aritmetice finite, **arbitrar de lungi**, Teorema lui VAN DER WÆRDEN⁵ dă răspunsul NU. Aceasta este și motivația pentru această întrebare, căci în mod ciudat, literatura nu menționează această imediată, dar esențială completare a sus-numitei teoreme.

Subiectul (4). Fie ABC un triunghi cu $AB \neq BC$, și fie (BD bisectoarea interioară a unghiului $\angle ABC$, unde $D \in AC$). Notăm și cu M mijlocul arcului AC al cercului circumscris triunghiului ABC care conține punctul B . Cercul circumscris triunghiului BDM intersectează segmentul $[AB]$ în punctul $K \neq B$; fie J simetricul lui A față de K . Dacă $DJ \cap AM = \{O\}$, demonstrați că punctele J, B, M, O sunt conciclice.

ShortList JBMO-2014, Problem G5

Remarcă. Vedeti soluția oficială ... ca de obicei, geometrie nu prea consum (dar se pare că nimic mai mult decât "some angle chasing" nu este cerut). Iar rezultatele vin să confirme că problema nu a fost prea grea.

Un Test de Selecție II nu prea dificil; au existat generații trecute în care cel puțin 3/4 scoruri perfecte ar fi fost obținute. Dar aceste fluctuații în timp sunt naturale, și de îndurat.

⁵ <http://mathworld.wolfram.com/vanderWaerdensTheorem.html>

2. AL TREILEA TEST DE SELECȚIE – JUNIORI

Subiectul (1). Fie mulțimea $M_q = \{x \in \mathbb{Q} \mid x^3 - 2015x = q\}$, unde q este un număr rațional oarecare.

a) Arătați că există valori pentru q astfel încât mulțimea de mai sus să fie vidă, respectiv să aibă exact un element.

b) Determinați toate valorile posibile ale lui $\text{Card } M_q$ $\text{card } M_q$.

CRISTIAN LAZĂR

Soluție.

a) Este clar că $M_0 = \{0\}$; ar trebui să fie la fel de clar că $M_1 = \emptyset$, din Teorema Rădăcinii Raționale (la rândul ei, un caz particular al Lemei lui GAUSS). Mai interesant ar fi să arătăm că există **infinit** de multe din ambele tipuri. Este ușor de văzut că $M_p = \emptyset$ pentru p număr prim, deci avem infinit de multe instanțe ale acestui tip.

Fie $f(x)$ funcția polinomială $f(x) = x^3 - 2015x$. Atunci evident pentru $q \in f(\mathbb{Q})$ vom avea $M_q \neq \emptyset$. Aplicând rezultatul de la punctul b) va rezulta chiar $|M_q| = 1$, deci infinit de multe instanțe și ale acestui tip.

b) Vom demonstra că nu putem avea $|M_q| > 1$. Fie $\rho = m/n$ o rădăcină rațională a ecuației $f(x) - q = 0$ (unde luăm m, n coprime). Din Algoritmul lui EUCLID avem

$$f(x) - q = (x - \rho)(x^2 + \rho x + \rho^2 - 2015).$$

Căutăm rădăcini raționale ale ecuației $x^2 + \rho x + \rho^2 - 2015 = 0$, adică ale ecuației $n^2x^2 + mnx + m^2 - 2015n^2 = 0$. Discriminantul acestui trinom este $\Delta = n^2(8060n^2 - 3m^2)$, deci avem nevoie de $8060n^2 - 3m^2 = k^2$ pentru un anume număr natural k . Modulo 3 aceasta implică $2n^2 \equiv k^2 \pmod{3}$, ceea ce nu este posibil decât dacă $3 \mid n$ și $3 \mid k$, dar atunci trebuie și $3^2 \mid 3m^2$, adică $3 \mid m$, absurd. Prin urmare nu pot exista alte rădăcini raționale (de fapt obținem chiar puțin mai mult, anume că nu există nicio rădăcină rațională ρ multiplă, ceea ce este oricum trivial, căci atunci ar trebui și $3\rho^2 - 2015 = 0$, imposibil). $\square$

Remarcă. Să spun că-mi place această problemă? nu. În dorința de a fi elementară și prietenoasă, soluția oficială este cam supra-extinsă. În esență, un exercițiu elementar de teoria polinoamelor cu coeficienți raționali, cam arid, și direct pentru cei care cât de cât sunt la curent cu anumite rezultate introductorii.

Subiectul (2). Determinați numerele reale x, y, z care verifică egalitățile

$$y = \frac{x^3 + 12x}{3x^2 + 4}, \quad z = \frac{y^3 + 12y}{3y^2 + 4}, \quad x = \frac{z^3 + 12z}{3z^2 + 4}.$$

MARIUS PERIANU

Soluție. Este destul de transparent faptul că $\frac{t^3 + 12t}{3t^2 + 4} \pm 2 = \frac{(t \pm 2)^3}{3t^2 + 4}$. Așadar, dacă $\pm 2 = t \in \{x, y, z\}$, rezultă $x = y = z = \pm 2$, o pereche de soluții. Dacă nu, rezultă $\frac{y+2}{y-2} = \left(\frac{x+2}{x-2}\right)^3$ și celelalte, deci $\frac{t+2}{t-2} = \left(\frac{t+2}{t-2}\right)^{27}$ pentru $t \in \{x, y, z\}$. Atunci $\frac{t+2}{t-2} \in \{-1, 0, 1\}$, cu singura posibilitate rămasă $t = 0$, ceea ce conduce la ultima soluție $x = y = z = 0$. $\square$

Soluție Alternativă. Funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ definită prin $f(t) = \frac{t^3 + 12t}{3t^2 + 4}$ este strict crescătoare pe întreg $\mathbb{R}$, concavă pe $(-\infty, -2] \cup [0, 2]$ și convexă pe $[-2, 0] \cup [2, +\infty)$. Ecuația $f(t) = t$ are rădăcinile 0 și ± 2 . Egalitățile date se scriu $y = f(x)$, $z = f(y)$, $x = f(z)$, prin urmare $t = f(f(f(t)))$ pentru $t \in \{x, y, z\}$. Acesta este un caz extrem de cunoscut pentru materia clasei a XI-a, unde definind șirul $(a_n)_{n \geq 0}$ prin $a_{n+1} = f(a_n)$ pentru $n \geq 0$, se pune problema convergenței. Concluzia este că pentru $a_0 \in \{-2, 0, 2\}$ șirul este constant, iar pentru orice altă valoare a lui a_0 converge monoton la -2 pentru $a_0 \in (-\infty, 0)$, și la 2 pentru $a_0 \in (0, +\infty)$. Prin urmare, singurele soluții la problema noastră sunt $x = y = z = t$ pentru $t \in \{-2, 0, 2\}$. $\square$

Remarcă. Soluția oficială este puțin cam eliptică în concluzia ei.

Subiectul (3). Considerăm triunghiul ascuțitunghic ABC , cu $AB \neq AC$ și cu ortocentrul în punctul H . Punctul D este situat pe latura BC , iar cercurile circumscrise triunghiurilor ABD și ACD intersectează pentru a doua oară dreptele AC , respectiv AB , în punctele E , respectiv F .

Dacă notăm cu P punctul de intersecție a dreptelor BE și CF , arătați că $HP \parallel BC$ dacă și numai dacă dreapta AD trece prin centrul cercului circumscris triunghiului ABC .

IOAN-LAURENȚIU PLOSCARU

Remarcă. Ca de cele mai multe ori, fără comentarii pentru geometrie; consultați soluția oficială.

Subiectul (4). Fiecare din vârfurile unui poligon regulat cu n laturi este marcat inițial cu unul dintre semnele "+" sau "-". O mutare constă în alegerea a trei vârfuri consecutive și în schimbarea, din "+" în "-" și din "-" în "+", a semnelor scrise în aceste vârfuri.

a) Demonstrați că dacă $n = 2015$, atunci oricare ar fi semnele scrise inițial în vârfuri, printr-o succesiune de mutări se poate ajunge ca în fiecare vârf să fie scris semnul "+".

b) Demonstrați că dacă $n = 2016$, atunci există alegeri ale semnelor scrise inițial în vârfuri de la care să nu se poată ajunge, printr-o succesiune de mutări, la poziția cu toate vârfurile marcate cu "+".

***

Soluție. Înclin să cred că autorul moral al acestei probleme sunt chiar eu! Problema este un caz particular din Problema 3, Testul de Selecție I Seniori din 2009, care suna astfel (citez din **RMC 2009** în limba engleză).

Some $n > 2$ lamps are cyclically connected; lamp 1 with lamp 2, ..., lamp k with lamp $k + 1$, ..., lamp $n - 1$ with lamp n , lamp n with lamp 1. At the beginning all lamps are off. When one pushes the switch of a lamp, that lamp and the two ones connected to it change status (from off to on, or vice versa). Determine the number of configurations of lamps reachable from the initial one, through some set of switches being pushed.

Acest ciclu C_n este doar un caz particular de graf simplu finit $G = (V, E)$. O Teoremă generală găsită de mine afirmă că, notând cu $A = (a_{i,j})$ matricea de adiacență a grafului G , adică $a_{i,j} = 0$ dacă $v_i v_j \notin E$ și $a_{i,j} = 1$ dacă $v_i v_j \in E$, pentru $1 \leq i, j \leq |V|$, atunci răspunsul este $2^{\text{rank}(A+I)}$. Voi transpune una dintre soluțiile directe prezentate în **RMC 2009** în limbajul problemei de față.

Este clar că problema este echivalentă cu a întreba când, pornind dintr-o configurație $\mathcal{C}_0$ cu toate vârfurile "+", putem obține orice altă configurație $\mathcal{C}$ printr-o secvență de mutări S , căci atunci și $\mathcal{C}_0$ se obține din $\mathcal{C}$ prin aceeași secvență S . Etichetăm vârfurile poligonului cu resturile modulo n , în sensul acelor de ceasornic. Combinarea a două mutări asupra tripletelor $(i, i + 1, i + 2)$ și $(i + 1, i + 2, i + 3)$ are ca efect schimbarea semnelor din vârfurile i și $i + 3$, în timp ce toate celelalte rămân neschimbate. Iterând această procedură de k ori are ca efect schimbarea semnelor din vârfurile i și $i + 3k$, în timp ce toate celelalte rămân neschimbate.

Dacă n nu este un multiplu de 3, voi arăta că orice configurație poate fi obținută din cea inițială. Pentru orice două vârfuri $i \neq j$ există k astfel încât $j \equiv i + 3k \pmod{n}$. Din cele de mai sus rezultă că putem schimba semnul oricărei perechi de vârfuri. Dacă o configurație are un număr par de vârfuri "+", aceasta înseamnă că putem să le obținem pe toate, în perechi. Dacă o configurație are un număr impar de vârfuri "+", putem face orice mutare, astfel obținând un număr par de vârfuri "+", și apoi procedând ca mai sus. Astfel, în acest caz, toate configurațiile pot fi obținute (deci numărul lor este maximul de 2^n).

Când n este multiplu de 3, pentru orice configurație voi nota cu a_i numărul de vârfuri "-" cu etichete $\equiv i \pmod{3}$. Se vede ușor că orice mutare schimbă paritatea numerelor (a_0, a_1, a_2) . Prin urmare, o configurație se poate obține din cea inițială doar dacă (a_0, a_1, a_2) sunt toate pare sau toate impare. Voi demonstra acum că invers, dacă numerele (a_0, a_1, a_2) asociate unei configurații sunt toate pare sau toate impare, atunci configurația se poate obține.

În mod echivalent, voi arăta că toate vârfurile numărate de (a_0, a_1, a_2) pot fi făcute "–" printr-o secvență de mutări. Dacă (a_0, a_1, a_2) sunt toate pare, putem folosi procedura de mai sus, de schimbare în perechi; dacă (a_0, a_1, a_2) sunt toate impare, putem face orice mutare pentru a le face toate pare, și apoi proceda ca mai sus. Prin urmare, numărul configurațiilor care pot fi obținute este egal cu numărul acelor configurații având (a_0, a_1, a_2) toate pare sau toate impare, și acest număr este evident $2^{n-3} + 2^{n-3} = 2^{n-2}$.

Am obținut astfel chiar mult mai mult decât ceea ce se cerea. În cazul nostru, la punctul a) avem $n = 2015 \not\equiv 0 \pmod{3}$, deci putem obține orice configurație, iar la punctul b) avem $n = 2016 \equiv 0 \pmod{3}$, deci nu putem obține orice configurație (iar cele de mai sus ne arată și câte și care sunt configurațiile care pot fi obținute). $\square$

Pentru conformitate, prezint și soluția "avansată" din RMC 2009; ea poate fi sărită de către juniori.⁶

⁶ There are 2^n possible on/off configurations of the lamps, as well as 2^n subsets of the set of lamps, each of this set $\mathcal{P}$ inducing through switches, from the initial all-off configuration, one from the set $\mathcal{R}$ of possible reachable configurations. The effect of combining two sets $S_1, S_2 \in \mathcal{P}$ is easily seen as being equivalent to applying the set $S_1 \Delta S_2 \in \mathcal{P}$, since a switch acts as a *toggle*.

The surjective mapping $\varphi: \mathcal{P} \rightarrow \mathcal{R}$ induces on $\mathcal{R}$ a group structure derived from that of $(\mathcal{P}, \Delta)$, such that φ becomes a group homomorphism. The abelian group $\mathcal{R}$ then has all (but the neutral) of its elements of order 2, hence its order is some power $1 \leq k \leq n$ of 2, so $|\mathcal{R}| = 2^k$ and thus $|\ker \varphi| = 2^{n-k}$.

Therefore, when the initial all-off configuration can be reached in only one way (by making no switch at all), it means $\ker \varphi = \{\emptyset\}$, hence all 2^n possible configurations are reachable, while when the initial all-off configuration can be reached in more than one way, then the number of these ways is 2^{n-k} , and 2^k configurations are reachable.

However, the only case when the initial all-off configuration is reachable other than by making no switch at all is when $n = 3m$, with either of the three sets of switches $(xox)_m$, $(xox)_m$, $(oxx)_m$ (where x indicates a switch of the corresponding lamp, while o indicates no switch). Henceforth, the answer must be 2^n when n is not a multiple of 3, and 2^{n-2} when n is a multiple of 3.

For those who know advanced methods, let us see how my Theorem of the above applies. The matrix $A + I$ associated to the cycle graph C_n is

$$A + I = \begin{bmatrix} 1 & 1 & 0 & \cdots & \cdots & 0 & 1 \\ 1 & 1 & 1 & 0 & \cdots & \cdots & 0 \\ 0 & 1 & 1 & 1 & 0 & \cdots & 0 \\ \vdots & \ddots & \ddots & \ddots & \ddots & \ddots & \vdots \\ 0 & \cdots & 0 & 1 & 1 & 1 & 0 \\ 0 & \cdots & \cdots & 0 & 1 & 1 & 1 \\ 1 & 0 & \cdots & \cdots & 0 & 1 & 1 \end{bmatrix}.$$

This is a *circulant* matrix (with a rich literature). Its eigenvalues are $\lambda_j = \frac{1 + \omega_j + \omega_j^2}{\omega_j}$,

for $0 \leq j \leq n - 1$ and where $\omega_j = \cos \frac{2j\pi}{n} + i \sin \frac{2j\pi}{n}$ are the n -th roots of unity. Now it can be seen that for $3 \nmid n$ all eigenvalues are not-null, so $\text{rank}(A + I) = n$, while for $3 \mid n$ all eigenvalues are not-null, except $\lambda_{n/3} = \lambda_{2n/3} = 0$, so $\text{rank}(A + I) = n - 2$. $\blacksquare$

Remarcă. Specificația de poligon **regulat** este evident inutilă; nici măcar poligon "convex" nu era nevoie să fi fost specificat.

Cum se compară Testul de Selecție III cu cel precedent? poate ceva mai dificil? Rezultatele spun povestea – se pare că a fost ceva mai ușor?! În mod (cu totul) ciudat pentru mine, subiectul cu cel mai mic punctaj a fost Problema 3, Testul II (și tot pentru mine, acest rezultat este destul de îngrijorător).

3. ÎNCHEIERE

Rezultatele acestor două Teste de Selecție (și lotul restrâns care a rezultat) par să justifice alegerea făcută problemelor. Reiterez – selecția juniorilor este mai previzibilă și mai bine gestionată decât cea a seniorilor; același lucru se poate spune despre perioadele de pregătire. Deși personal Testele mi s-au părut relativ ușoare (dar ambele mai dificile decât Testul I), efectul a fost cel scontat, și departajarea dorită s-a realizat în mod satisfăcător. Urez în continuare succes celor rămași în cursă pentru echipa de jBMO!

Deși rezultatele detaliate au fost postate, pentru conformitate acesta este lotul restrâns de 13

Nume	Oraș	Clasa	Total curent
BĂLĂUCĂ Ștefan-Răzvan	Botoșani	9	81,00
TÎRLIȘAN Ioan Paul Petru	Năsăud	8	77,50
ILIANȚ Theodor Mihai	Constanța	8	73,90
TIMOFTE Alexandra	București	7	69,00
NICOLAE Ioan Andrei	București	8	65,00
MEMIȘ Edis	Constanța	7	63,67
CUTURELA Lenca Iarina	București	8	59,95
IGNAT Andrei-Horia	Slatina	8	54,65
ROBU Vlad	Baia Mare	7	54,58
DIMA Clara Maria	București	8	52,71
VLAD Raluca	Timișoara	9	50,82
DRĂGOI Sabina	București	8	49,65
GHIGHECI Andrei	București	8	49,44